

Lahti

Kivimaan koulu

Valinnaisaineet 9. luokalle
Lukuvuosi 2026-27

Yhdeksännelle luokalle oppilas valitsee

- taide- ja taitoaine (tt-etuliite): 2 h viikossa **koko vuoden**
- valinnainen syventävä tai soveltava aine(v-etuliite): 2 h viikossa **koko vuoden**
- valinnainen soveltava aine (xv-etuliite): 2 h viikossa **yhden lukukauden (syksy tai kevät)**

Valinnaisaineiden arviointi

Taide- ja taitoaine 2vvt (tt-etuliite Wilman työjärjestyksessä)

Arvioidaan osana yhteisen aineen (esim.
kuvataide) arvosanaa.

Valitse jokaisesta laatikosta yksi
ja varavalinnat

1. TT
2. V
3. X

Valinnainen aine 2vvt (v-etuliite Wilman työjärjestyksessä)

Arvioidaan erillisellä numerolla
- Oma rivi todistuksessa

Valinnainen aine 1vvt (x-etuliite Wilman työjärjestyksessä)

Arvioidaan hyväksytty/hylätty
- Oma rivi todistuksessa

TAIDE- JA TAITOAINEIDEN VALINNAISET (TT)

9. luokalle valitaan yksi seuraavista

- Kotitalous (ttKO.9)
- Liikunta (ttLI.9)
- Tekninen käsityö (ttKS.9tn)
- Tekstiilityö (ttKS.9ts)
- Kuvataide (ttKU.9)
- Musiikki (ttMU.9)

VALINNAISET SYVENTÄVÄT TAI SOVELTAVAT OPPIAINEET (V)

9. luokalle valitaan yksi seuraavista

- Kotitalouden valinnainen: Mun Safkaa (vKO.9)
- Liikunnan valinnainen: Yleisvalmennus (vLI.9valmennus)
- Liikunnan valinnainen: Pallopelit (vLI.9pallopelit)
- Teknisen käsityön valinnainen: Tekniikan taitajaksi – luo, suunnittele, toteuta (vKS.9)
- Musiikin valinnainen: Bändisoitto (vMU.9)
- Kuvataiteen valinnainen: Arkkitehtuuri ja muotoilu (vKU.9)
- Arjen taidot (vART.9)
- Jos 8.luokalla on valittu B2-kieli, sen opiskelu jatkuu 9.luokalla. (vESB2.9 ja vSAB2.9)

SOVELTAVA VALINNAISAINE (XV)

9. luokalle valitaan yksi seuraavista

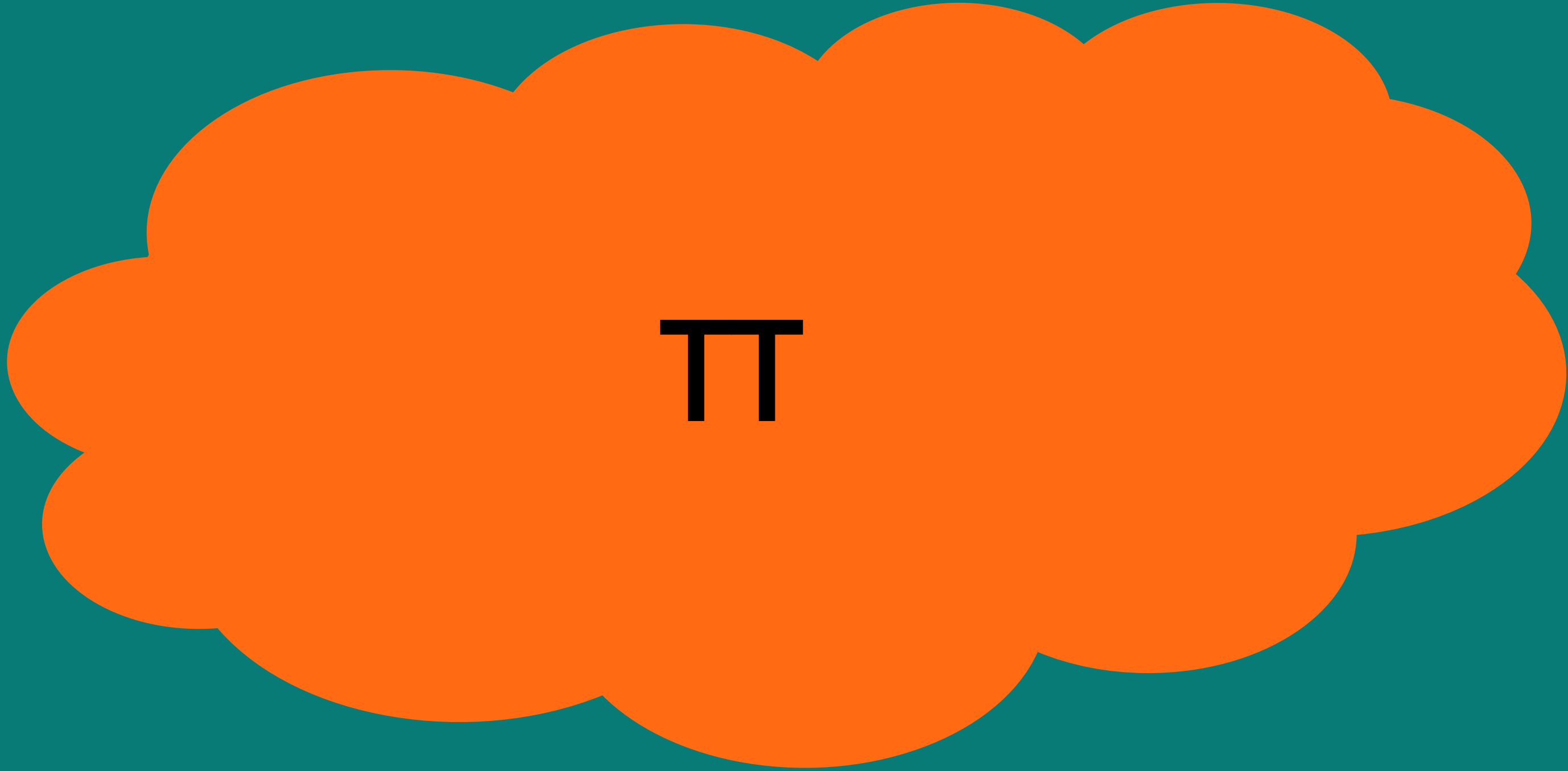
- Kehon- ja mielenhallinta (xLI.9)
- Kasvipohjaisen ruokavalion voima (xART.9)
- Lukioon valmentava LUMA-kurssi (xLUMA.9)
- Talous- ja yrittäjyystieto (xYHT.9)
- Opiskelijaruokaa (xKO.9)
- Ranskaa matkailijalle (xRA.9)
- Tieto- ja viestintä tekniikka: Ohjelmointi (xTVT.9, ei suositella, jos käyty jo 8. luokalla)
- EcoArt – taide, tila ja vaikuttaminen (xKU.9)

VALINNAISAINEIDEN KUVAUKSET

- Seuraavilla dioilla näet lyhyet kuvaukset valittavissa olevista aineista. Lisää tietoa aineista löydät [Lahden kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelmasta](#).

Lahti

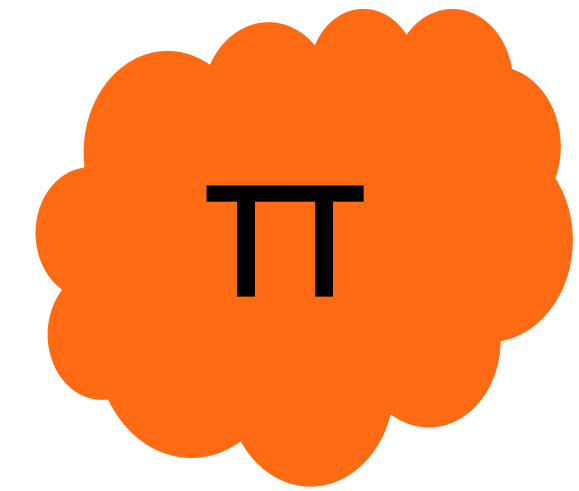
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset (TT)

A large, irregular orange cloud shape with multiple rounded lobes, centered in the lower half of the slide.

TT

26.1.2026

Kotitalouden makumatka maailmalle (2vt)

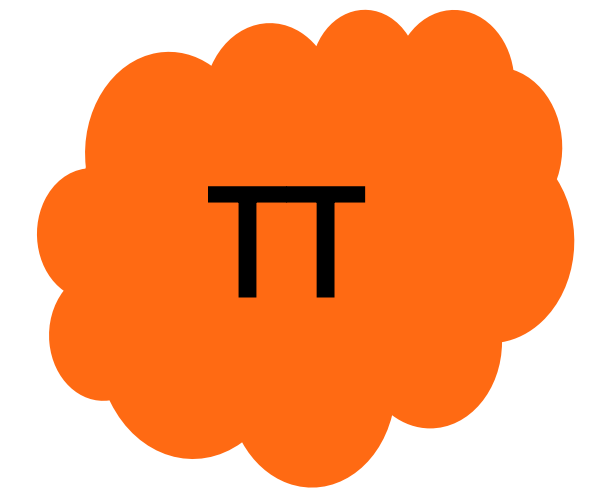
Syvennä kotitalouden osaamistasi ja lähde makumatkalle maailmalle.

Lähdetään yhdessä tutustumaan ruoka- ja tapakulttuuriin Euroopan ulkopuolelle.

Kokkaillaan ja leivotaan tyypillisiä kaukomaiden ruokia ja leivonnaisia.

Liikunnan taide- ja taitoaineiden valinnainen liikunta (2vvt)

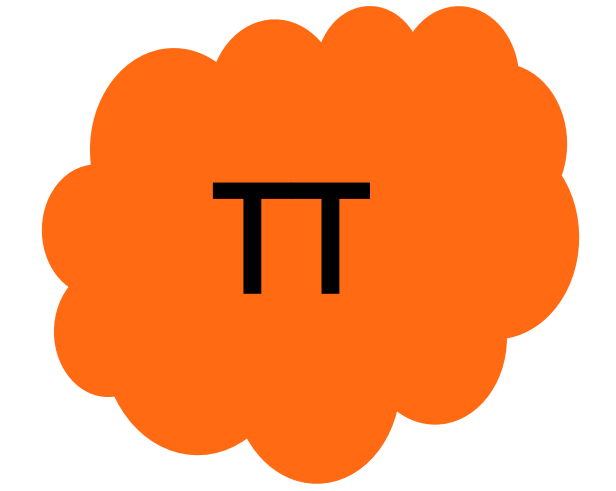

Liikunta

- Kehitä monipuolisesti kaikkia fyysisen kunnon osa-alueita sekä liikunnallisia taitojasi. Liikunnan valinnaisilla tunneilla liikutaan aktiivisesti ja eri tavoin muiden samanhenkisten kanssa.

Teknisen työn taito- ja taideaineiden valinnainen (2vvt)

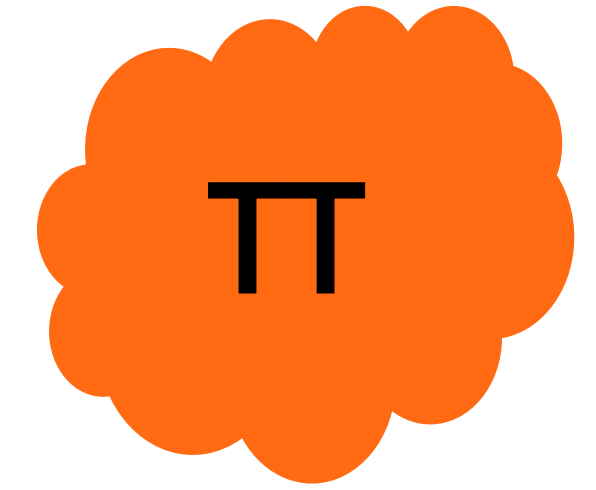
Tule toteuttamaan omia suunnitelmiasi erilaisista materiaaleista.

Kurssilla opit työskentelemään erilaisilla koneilla oikein ja turvallisesti. Käytössäsi on kaikki teknisen työn ja halutessasi tekstiilityön tilat ja välineet.

Voit työskennellä itsenäisesti tai ryhmässä.

Tekstiilityön taito- ja taideaineiden valinnainen (2vt)

Tule toteuttamaan omia suunnitelmiasi tekstiilityön keinoin.

Haluatko neuloa, virkata, solmeilla, kirjoa, kokeilla kangaspuilla kudontaa, huovuttaa tai ommella?

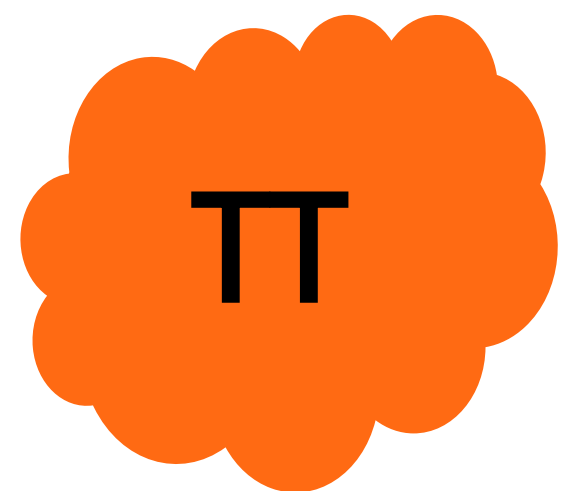
Valinnaisessa käsityössä vahvistat käsityötaitojasi monipuolisesti. Käytössäsi on tekstiilityön ja halutessasi teknisen työn tilat ja välineet.

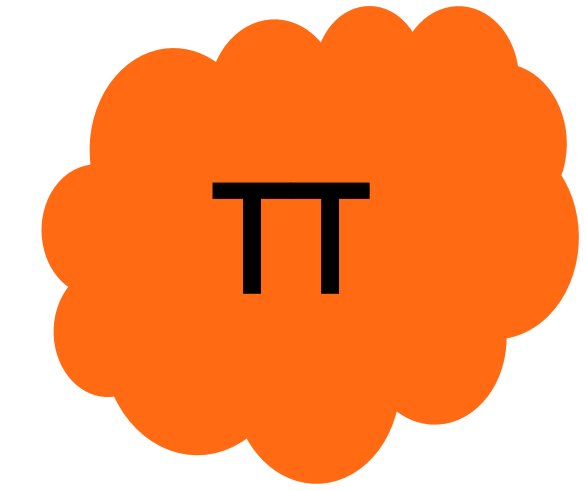
Kuvataiteen taito- ja taideainevalinnainen (2vt)

Kurssilla tutustut kuvien maailmaan monipuolisesti eri tekniikoita kokeilemalla.

Tunneilla piirretään, maalataan, muotoillaan ja tehdään grafiikkaa sekä mediakuvataidetta.

Musiikin taito- ja taideainevalinnainen (2 vt)

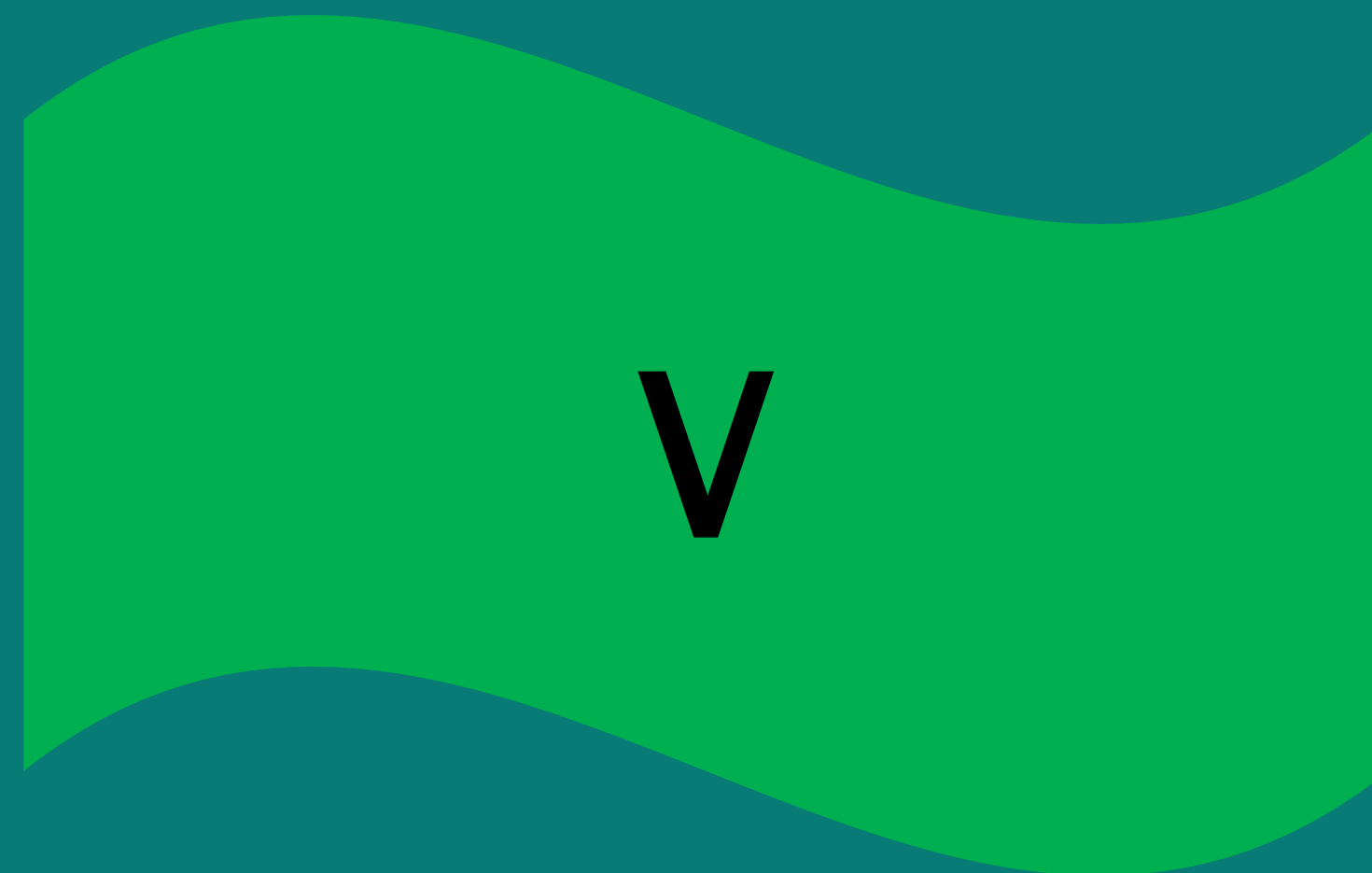
Bändisoittoa ja popmusiikin tyylejä edellisellä luokalla opittuja taitoja syventäen. 9. luokalla oppilaalla on mahdollisuus keskittyä enemmän valitsemaansa soittimeen tai lauluun.

Monipuolisia soittoharjoituksia eri tyyllilajeissa. Harjoitellaan nuottikuvan lukemista ja opitaan musiikin käsitteistöä. Mahdollisuus esiintyä koulun juhlissa tai muissa musiikkitapahtumissa.

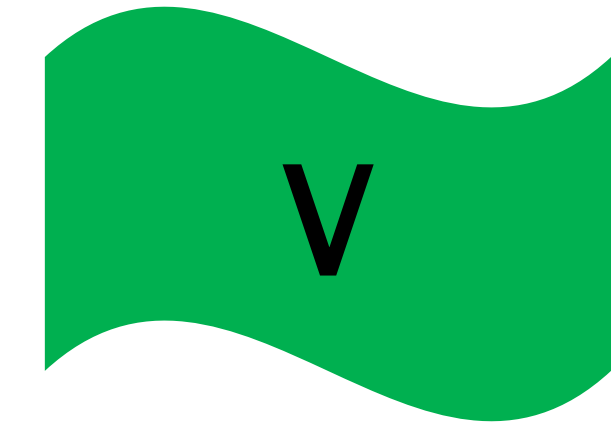
Lahti

Syventävät tai soveltavat valinnaisaineet (V)

26.1.2026

Mun safkaa (2vwt)

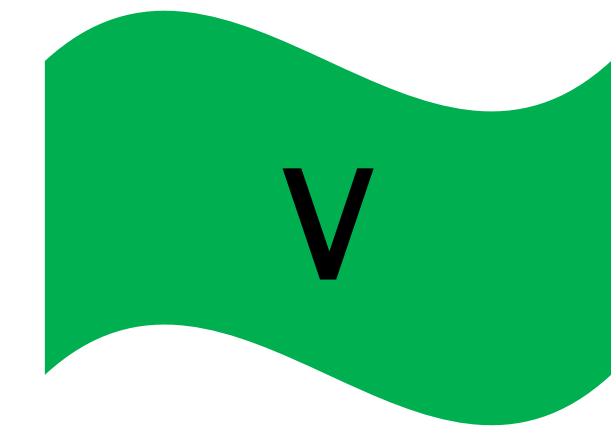

Tule kokkailemaan ja leipomaan monipuolisesti erilaisista raaka-aineista.

Tällä kurssilla pääset vaikuttamaan tuntien sisältöihin mm. suunnittelemaan ystävänpäivään, vappuun ja valmistujaisiin sopivia tarjoiluja.

Yleisvalmennus (2vt)

Hikoilua, hauskanpitoa ja uusia taitoja

Tässä valinnaisaineessa ei vain “vähän liikutella” – täällä oikeasti tehdään, kokeillaan ja kehitytään. Pääset treenaamaan monipuolisesti kaikkea, mikä liittyy fyysiseen kuntoon: nopeutta, voimaa, kestävyyttä, liikkuvuutta ja kaikkea siltä väliltä.

♀ Erilaisia lajeja, erilaisia tapoja liikkua

Tunneilla testataan monenlaisia juttuja, perinteisistä peleistä uusiin lajeihin ja kaikkeen siltä väliltä. Saat haastaa itseäsi, oppia uusia taitoja ja huomata, että liikkuminen voi oikeasti olla tosi hauskaa.

Hyvää fiilistä samanhenkisten kanssa

Et ole yksin: liikut yhdessä muiden kanssa, jotka haluavat kehittyä ja pitää hauskaa. Porukalla tekeminen nostaa fiilistä ja motivoi, oli kyse sitten pelistä, treenistä tai jostain täysin uudesta lajikokeilusta.

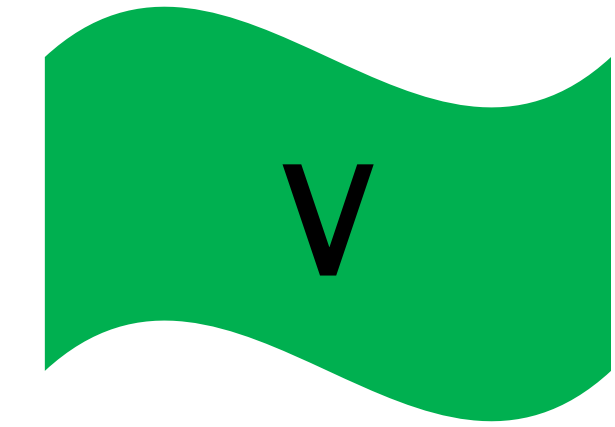
Pallopelit (2vvt)

V

- Tutustutaan uusiin ja tuttuihin palloilulajeihin ja harrastusmahdollisuuksiin kotikaupungissa. Lajivalikoima on laajempi kuin normaalitunneilla.
- Ryhmä valitsee haluamansa lajit.

Tekniikan taitajaksi – luo, suunnittele, toteuta (2vvt)

Tule toteuttamaan omia suunnitelmiasi erilaisista materiaaleista.

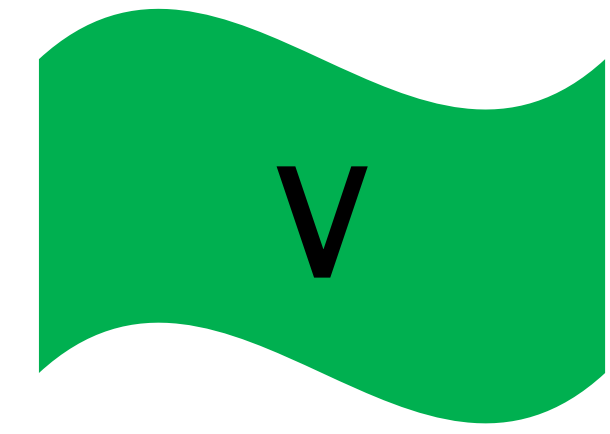
Kurssilla opit työskentelemään erilaisilla koneilla oikein ja turvallisesti. Käytössäsi on kaikki teknisen työn ja halutessasi tekstiilityön tilat ja välineet.

Voit työskennellä itsenäisesti tai ryhmässä.

Bändisoitto (2 vt)

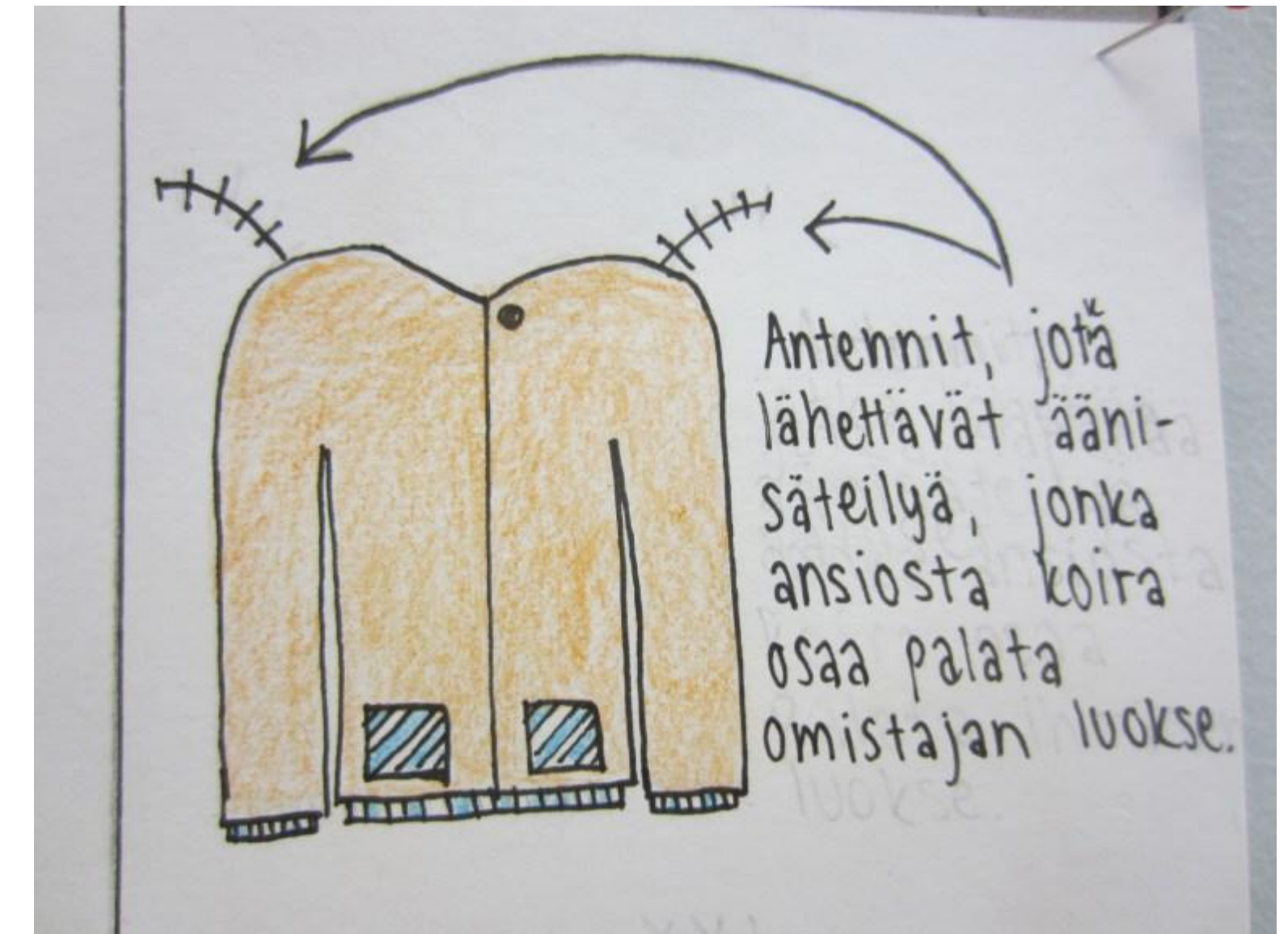
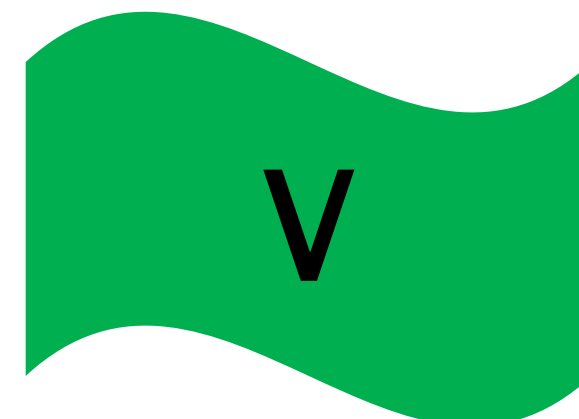
Bändisoittoa ja popmusiikin tyylejä edellisellä luokalla opittuja taitoja syventäen. Keskittyminen omaan instrumenttiin tai lauluun. Monipuoliset soittoharjoitukset. Nuottikuva ja musiikin käsitteistö. Osallistuminen yhdessä valmisteltuun musiikkiesitykseen tai projektiin.

Arkkitehtuuri ja muotoilu

Oletko koskaan miettinyt, miksi jotkut rakennukset tuntuvat viihtyisiltä, miksi tuoli on juuri tuolin muotoinen tai miten esineet ja tilat vaikuttavat arkeemme? Arkkitehtuuri ja muotoilu -kurssilla pääset tutkimaan näitä kysymyksiä käytännön kautta.

- Kurssilla:
- 🏢 **Tutustut arkkitehtuurin maailmaan** – miten rakennuksia suunnitellaan, millaisia ratkaisuja kaupungeissa käytetään ja miten ympäristö vaikuttaa meihin.
- 🎨 **Pääset muotoilemaan omia esineitä** erilaisista materiaaleista. Voit suunnitella vaikka oman tuolin tai futuristisen käyttöesineen.
- ✏️ **Piirrät, luonnostelet ja rakennat pienoismalleja**, ja näet, miten ideat muuttuvat konkreettisiksi malleiksi.

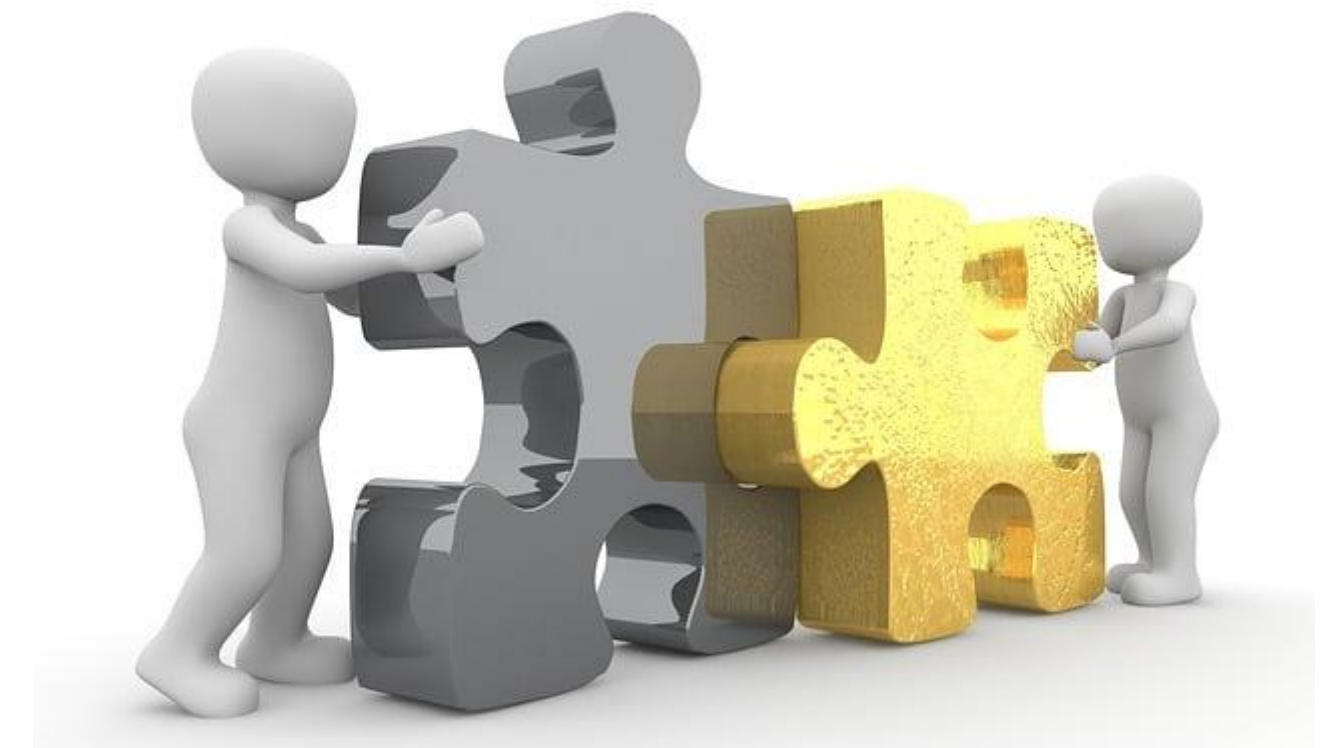
ThePhoto, kuvaaja PhotoAuthor, käyttöoikeus: CCYSA.

ThePhoto, kuvaaja PhotoAuthor, käyttöoikeus: CCYSA.

Arjen taidot

- Mitä kaikkea pitäisi osata, kun siirtyy kohti itsenäisempää elämää? Arjen taidot -kurssi antaa käytännön valmiuksia, joita oikeasti tarvitset nyt ja tulevaisuudessa. Kurssi on täynnä tekemistä, kokeilua ja oivalluksia – ei pelkkää teoriaa.
- 💶 **Tutustutaan oman talouden hallintaan** Miten raha riittää? Mitä tarkoittaa budjetointi, säästäminen ja kuluttajan oikeudet. Harjoitellaan arjen valintoja ja järkevää rahankäyttöä.
- 🧠 **Käsitellään hyvinvointia ja arjen hallintaa** Ajanhallinta, palautuminen, stressin tunnistaminen ja omien voimavarojen kuunteleminen. Miten rakentaa arkea, joka tuntuu omalta.
- 🤝 **Harjoitellaan vuorovaikutusta ja yhteistyötä** Miten toimia ryhmässä, ratkaista ristiriitoja ja kommunikoida rakentavasti. Taitoja, joista on hyötyä kaikkialla.
- 🌟 **Treenataan opiskelun tekniikoita ja taitoja**

Lahti

Soveltavat yhden vuosiviikkotunnin valinnaisaineet (XV)

26.1.2026

Kehon- ja mielenhallinta

🧘 **Rauhaa, kehonhallintaa ja hyvää fiilistä koulupäiviin**

Jos kaipaat vastapainoa arjen kiireelle, tämä kurssi on juuri sitä varten. Harjoitellaan kehonhallintaa eri tavoilla – liikutaan pehmeästi, venytellään, vahvistetaan tasapainoa ja pidetään huolta siitä, että kroppa pysyy joustavana ja toimivana.

🌿 **Mielen rauhoittamista ja rentoutumista**

Kurssilla tehdään myös rentoutuksia ja mielenhallinnan harjoituksia, jotka auttavat palautumaan ja jaksamaan paremmin.

Kasvipohjaisen ruokavalion voima

- Tule oppimaan lisää ja syventämään tietouttasi kasvipohjaisesta ruokavalioista!
- Kurssilla pääset tutustumaan kasvisruoan hyvinvointivaikutuksiin, tutkittuun tietoon kasvisruokavalion hyödyistä sekä käytännön vinkkeihin kasvipohjaisen ruokavalion koostamisesta elämäntilanteesta riippumatta!
- Kurssilla saat tuotesuosittelujen ja arjen ruokavinkkien lisäksi tietoa hyvinvoinnista ja ravintoaineista, ruoantuotannon ympäristövaikutuksista sekä eläimistä.

Lukioon valmentava LUMA-kurssi

Syventävä LUMA-kurssi, joka on suunnattu ensisijaisesti lukioon pyrkiville.

Kurssilla syvennetään peruskoulun matematiikan tietoja ja taitoja. Lisäksi tutustutaan tietokoneen käyttöön matematiikan opiskelussa, ja lukion matematiikan opetuksessa tarvittaviin ohjelmistoihin sekä työtapoihin.

Kurssilla tehdään lisäksi luonnontieteiden kokeellisia oppilastöitä, jotka antavat tukea peruskoulun teorian ymmärtämiselle sekä lisävalmiuksia jatko-opintoihin.

Valinnainen yhteiskuntaoppi, talous- ja yrittäjyystieto

- Kiinnostaako paikallinen yrittäjyys eli lahden seudun yritykset? Entä oma talouden hoito?
- Kurssilla perehdytään oman taloudenpidon osa-alueisiin, tulojen ja menojen hallintaan ja maksuliikenteen erilaisiin menetelmiin. Tule tutustumaan yrityksiin ja yritystoimintaan.
- Lisäksi opiskellaan perusasioita säästämisestä ja sijoittamisesta sekä riskeihin varautumisesta.
- Perehdytään muun muassa omiin vahvuuksiin työnteon näkökulmasta ja harjoitellaan työn hakemista. Eli kaikkea sellaista mitä tarvitset omassa taloudessasi syventäen yhteiskuntaopin oppiaineessa oppimaasi.

TheP... kuv... CCYISA.

The

Opiskelijaruokaa

Tule kokkailemaan nopeaa, helppoa, maukasta ja ravitsevaa opiskelijaruokaa leivontaa unohtamatta.

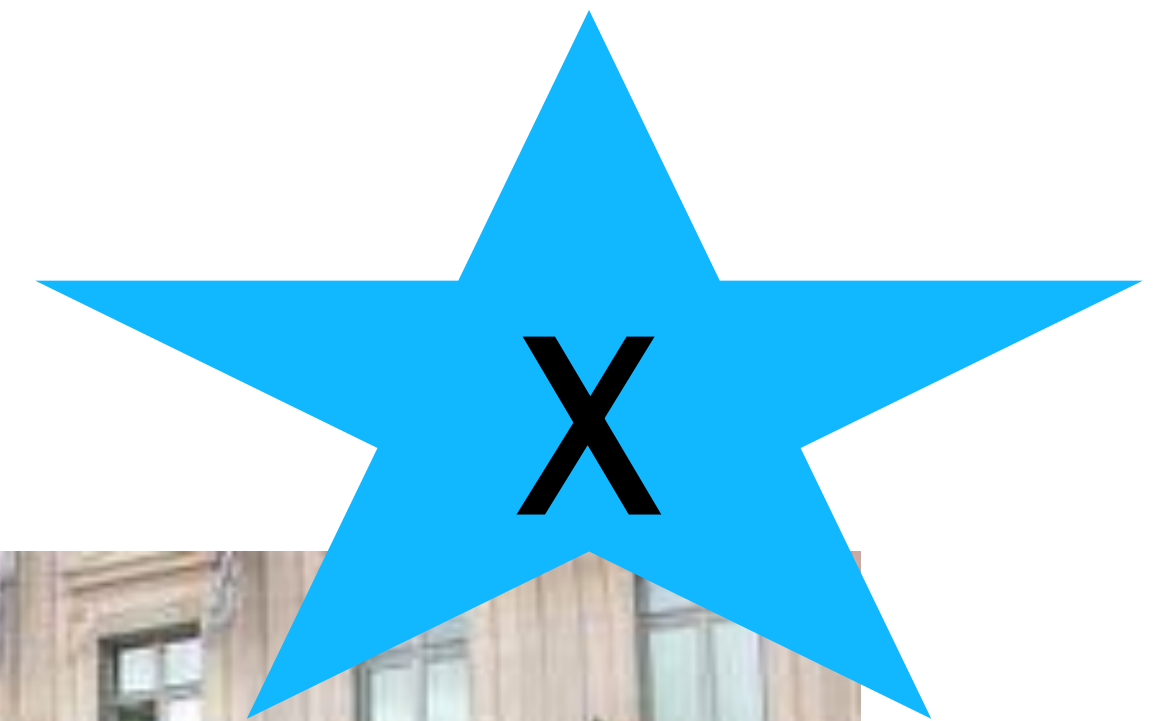
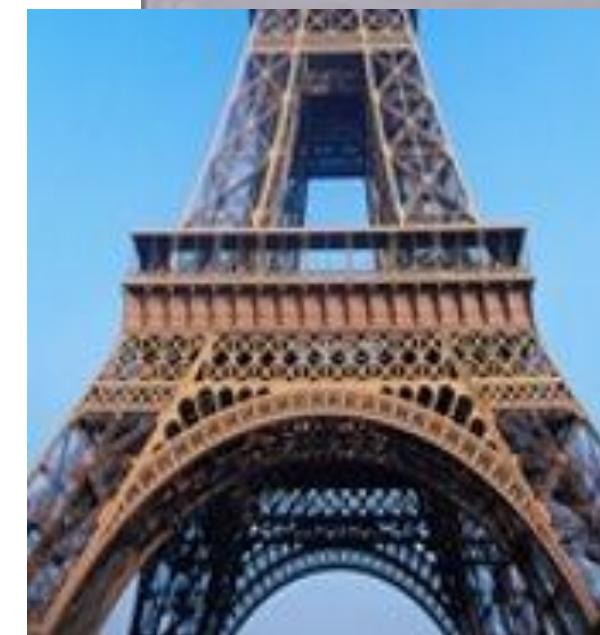
Tällä kurssilla pääset suunnittelemaan ja toteuttamaan omia aterioita ja leivonnaisia.

Kurssilla saat lisäksi arjen hallinnan tietoja ja taitoja tulevaisuutta varten.

Ranskaa matkailijalle

- Bonjour!
- Ranskaa käyttää yli 270 miljoonaa ihmistä ympäri maailmaa ja se on yksi EU:n ja YK:n virallisista kielistä; ranska on myös olympialaisten virallinen kieli.
- Tunneilla harjoitellaan arkiranskaa, lukusanoja, värejä, esittelemään itsensä sekä pärjäämään tilanteissa, joita matkailija kohtaa. Tämän kurssin jälkeen osaat tilata patongin!
- Nykypäivänä englantia osaavat jo lähes kaikki, mutta ranskan taitaja erottuu edukseen.
- Bienvenue à étudier le français !

Tieto- ja viestintätekniikka: Ohjelmointi

- Kiinnostaako sinua pelien tekeminen tai robotit? Ohjelmoinnin valinnaisaineessa syvennymme ohjelmoinnin maailmaan juuri näiden aiheiden kautta.
- Työskentelyssä etenemme osallistujien omien kiinnostuksen kohteiden ja kykyjen mukaan.
- Työskentely on yksilöllistä ja projektityyppistä, joten innokkuus ideoida ja vastuunkanto omasta työskentelystä on tärkeää.

EcoArt – taide, tila ja vaikuttaminen

☕ Kokeillaan luonnonmateriaaleja ja kierrätysaineita, ja pohditaan, miten taide voi olla ekologista ja vastuullista.

💬 Harjoitellaan vaikuttamista taiteen kautta: mitä haluat sanoa, kenelle ja miten teos voi herättää keskustelua.

ThePhoto, kuvaaja PhotoAuthor, käyttöoikeus: CCYISA.

ThePhoto, kuvaaja PhotoAuthor, käyttöoikeus: CCYISA.

ThePhoto, kuvaaja PhotoAuthor, käyttöoikeus: CCYISA.

Hyviä valintahetkiä!